

отминалия XIX век за род и родина, за майката, която чака, и земята, която не чака. Така други облаци отнемат не само жътвата, но и жътварите. Убитата нива се превръща в пустееща земя.

Отнемащата зла сила – жътварка бясна хала, цар и господар, бирник и съдия-изпълнител – присвоява и убива винаги и... все изненадващо. Бездънно е това **пак** в стиха от „Градушка“ „И дебне пак беда голяма“. Губещите са трагични и преди изненадите. Но те неизменно и... като за първи път предизвикват ропот – защо облакът неверен удря точно нас? Сиромасите тресе ги треска – за кой ли път? Глави на непокорни и невинни, все повече невинни, падат сред изумленията на прославящите прогреса и постъпателното движение към все по-рационални цивилизации. Кое е повече гръм от ясно небе за самотника в неговите безсънници – кошмарите или по чудо просветващи сред тях мечти и копнения? Защо изневиделица се сближават съдбите на заточеници и щастливци, придобили зелени карти?

Откъм изненадата градушката има незаменими възможности в практиката. Не е възможно по-ударно начало на беди. Като организирани пресъпници те връхлитат разпръснати и безпомощни жертви, видели и патили от началото на времената, за да патят все повече от увеличаващи се „победители“.

Ясно личи, че градушката е избрана сред другите стихии, които не са забравени и в самата „Градушка“:

*А то – градушка ни удари,
а то – порой ни мътен влече,
слана попари, засух беше –
в земята зърно се опече...*

Градушка, порой, слана, суша, задух страшен... Бомбардировката с ледени шрапнели е начало на низ от природни бедствия, който през същия железен XX век за първи път се осъзнава и като зависим от „високоцивилизаторската“ дейност на „разумния“ човек. Изненадата от „обратната страна на медала“, от състоянието на природата, климата, атмосферата, от редуването на порои и суши, от планетарния задух и глобализацията се африкански глад е наше всекидневие. Изненади след изненади се сипят върху всички – зрели и зелени – но на другия ден върховните ни дела продължават така, като че ли от висините пада само манна небесна.

Словоредът на бедите в „Градушка“ и „Подир сенките на облаците“ като трагично предчувствие на дебнещо унищожение и самоунищожение е единствен по рода си не само в българската поезия и епика.